

Kerknieuws Vrije Hervormde Gemeente Driedorp

maart 2024, door dr. W.J. op 't Hof

Joannes Baptista Philibert

Dit waren de officiële Doopnamen van de man die ik heb leren kennen als de ouderling van de oud gereformeerde gemeente te Geldermalsen. Hoe kwam het dat de hervormde predikant voor de eerste keer de oud gereformeerde ouderling de hand schudde? De aanleiding was dat de voorzitter van de stichting Onesiforus in die tijd, mijn collega en oud-catechisant C. van den Berg naar het buitenland zou vertrekken. Op een gegeven ogenblik belde hij mij op met de vraag of ik in zijn plaats de voorzittershamer van Onesiforus wilde gaan hanteren. Onesiforus is een stichting die is opgericht om principieel niet-verzekerden die in financiële moeilijkheden zijn gekomen en niet door familie en de diaconie van de eigen gemeente geholpen kunnen worden, bij te staan en een uitweg te bieden. Mijn collega wist dat ik ook niet verzekerd was. Vandaar zijn verzoek.

Ik kon dat verzoek niet naast mij neerleggen, ook al vond ik het wel veel gevraagd om gelijk op de voorzittersstoel zitting te gaan nemen. Ik was en ben nog steeds geen vergaderman en heb bepaald geen verstand van of inzicht in financiën. Op dat moment zat er niet één predikant in het bestuur en dat was van mening dat de voorzitter absoluut een predikant moest. Bovendien beloofde het bestuur dat het mij zoveel als mogelijk was door het moeilijke begin heen zou helpen. Wel, dat heeft het gedaan.

Onesiforus vergaderde zolang Philibert leefde, altijd in de consistorie van de oud gereformeerde gemeente te Geldermalsen. Ik was daar nooit geweest. Vol moed ging ik de eerste keer op weg naar het mij gegeven adres in Geldermalsen. Toen bestond er nog geen tomtom of navigatiesysteem in auto's, althans niet in auto's van de prijsklasse waarin ik reed en nog rij. Met de mij kenmerkende onhandigheid bereikte ik wel Geldermalsen, maar Tielerweg 39 bereikte ik pas na lang omzwerven. Ik was direct getroffen door de schoonheid van de landelijke omgeving. Veel tijd om daarvan te genieten, had ik niet. Ik moest goed opletten. Desondanks reed ik in mijn onhandigheid de eerste keer toch het adres voorbij. Toen ik omgedraaid was, reed ik het grote parkeerterrein op. Ik zag een boerderij met daarachter een groot gebouw, dat de kerk bleek te zijn. Ik begreep dat ik in het voorhuis moest zijn. Bij het binnentreden kwam mij de verstilde sfeer tegemoet. Toen ik de kamer betrad waar vergaderd werd, werd dat er niet minder op. Een antiek

aandoende entourage. Achter de tafel tegenover de voorzittersstoel zat een indrukwekkende gestalte, die niet alleen een zwart pak aan had, maar ook een zwart overhemd droeg. Hij had een hele donkere uitstraling. Met zijn zware stem begroette hij mij. Aan alles bemerkte ik dat hij toch wel benieuwd was wie ik was en hoe ik mij gedragen zou. Wel, daar kreeg hij direct al een voorproefje van. Toen iedereen aanwezig was, werd mij gezegd dat ik kon beginnen. Aangezien ik altijd een soldaat zonder geweer ben, had ik geen bijbeltje bij mij. Ik had al lang een oude bijbel op de tafel zien liggen. Ik wilde die pakken, maar Philibert zei: dat is oude druk. Moet u niet een andere bijbel hebbe hebben? Ik vroeg: waarom ligt deze bijbel op de tafel? Daar lees ik zelf altijd uit, antwoordde Philibert. Ik reageerde: dan hoop ik dat ook te doen, maar ik lees dan wel letterlijk wat er staat, bijvoorbeeld i.p.v. “en” het oude “ende” enzovoorts. Voor hem was dat geen probleem, voor de overige bestuursleden was dat wel even wennen. Achteraf heb ik beseft dat die kleinigheid het ijs tussen hem en mij direct gebroken had. Hij had nooit gedacht dat die jonge predikant - en dan nog wel een hervormde! - de oude druk net zo vlot las als hij... Meer dan twintig jaar heb ik daar in Geldermalsen ter opening van de vergaderingen de Bijbel in oude druk gelezen.

Philibert was een mens net als iedereen, maar ik heb hem leren kennen als een kundig bestuurder, van wie ik het nodige kon leren. Hij was een man van weinig woorden, gezond kritisch, onpartijdig en humoristisch. Dat laatste sprak mij wel aan, vooral omdat zijn humor soms ook een ondeugende ondertoon had. Ook al was hij helemaal in het zwart, van godsdienst en vromigheid moest hij niets hebben. Wat mij het meest aanspraak was als hij soms naar de diepte afstak. Dan veranderde de vergadering in een korte bevindelijke ontmoeting. Vanuit zijn lange levenservaring kon hij ook van heel aansprekelijke gebeurtenissen en ontmoetingen verhalen. Kortom ik heb daar menig aangenaam uur mogen doorbrengen.

De reden dat ik het voorgaande aan de computer toevertrouw, is dat de uitgever mij verraste met een exemplaar van de door hemzelf geschreven biografie van Philibert. J.M. Vermeulen is vele jaren met Philibert bevriend geweest en heeft met de hem geschonken literaire gaven een levensbeschrijving het licht doen zien, die niet alleen zeer lezenswaardig is, maar die – in elk geval voor mij – verhelderend was om de persoon van Philibert achteraf beter te verstaan. Zo heb ik nog beter begrepen op welk een weg deze ouderling reeds in zijn jonge jaren geleid was. Hij kwam uit een gereformeerd gezin, waarin het verbond op zichzelf bepalend was, en niet de wedergeboorte als de ingang in dat verbond. Toen de Heere zijn ogen

daarvoor opende, kon hij het niet meer houden in de Gereformeerde Kerk en zocht hij zijn heil elders. Het gevolg daarvan was dat hij zijn aanwezigheid in zijn ouderlijke gezin niet meer gewenst was. Hij kon vertrekken. Dat laatste heb ik zelf nooit mee hoeven te maken, maar de geestelijk ommezwaai van links naar rechts is mij niet onbekend. Ik denk dat deze overeenkomst een verbindende schakel tussen Philibert en mij was.

Normaal moet ik weinig van bekeringsgeschiedenissen en levensbeschrijvingen hebben, maar de persoonlijk kennis die ik van Philibert heb en de band die ik met hem voelde, hebben mij ertoe aangezet om het boek aandachtig en soms met smaak te lezen. Ik kan dat anderen aanbevelen.

Sprokkelhout

Ik laat hier nu een paar citaten uit het genoemde boek volgen die mij hebben getroffen. Als de Heere het geeft, zal ik dat in de toekomst nog wel eens doen.

'Als een varken...'

Iemand zei eens: 'Toen God mij bekeerde, ben ik als een varken uit het hok gesleept.' Ds. Aangeenbrug zei: 'Daar geloof ik niets van, want zo werkt God niet. God maakt de mens gewillig door een inwendige neiging van de wil. Dat werkt Gods Geest. Als je een varken uit zijn hok sleept, gaat dat tegen de wil van dat beest in, maar als God een mens bekeert, maakt Hij hem eerst gewillig en bereid om de Here te eren, te dienen en te vrezen.'

Dan komt dit...

Ik wist van de bevindelijke waarheid aanvankelijk niks. Ik hoorde wel eens een preek met erin: ... en dan komt dit, en dan moet het zó gaan, en dan moet je dáár komen ... O, dan kreeg ik het doodsbenauwd, want dat had ik niet. Er werd maar weinig verklaard dat je niets hoefde te hebben en slechts als een verdoemelijk zondaar verloren moest gaan onder het recht van God en door Christus zaliggemaakt worden. Maar al ze de soevereine genade verklaarden, alleen in Christus, dan zou het voor mij ook nog kunnen!

W.J. op 't Hof. v.d.m.